

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA	9
WSTĘP	11
ROZDZIAŁ 1. TEORETYCZNE ASPEKTY NACJONALIZMU	13
1.1. Istota i znaczenie pojęcia nacjonalizm	15
1.2. Typy i rodzaje nacjonalizmu	28
1.3. Terminy i zagadnienia pokrewne wobec nacjonalizmu	43
ROZDZIAŁ 2. WSPÓŁCZESNE ŹRÓDŁA NACJONALIZMU W EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ	71
2.1. Kontrowersje terytorialne i narodowościowe	75
2.1. A) Spory terytorialno – graniczne	75
2.1. B) Antagonizmy narodowościowe	81
2.2. Uwarunkowania ekonomiczno-społeczne	93
2.2. A.) Aspekty ekonomiczne	93
2.2. B) Społeczne skutki przemian	98
2.3. Psychiczne źródła nacjonalizmu	99
2.3. A) Problem swojskości i obcości oraz zagadnienia pokrewne	99
2.3. B) Szowinizm, ksenofobia, uprzedzenia i stereotypy	101
2.3. C) Inne uwarunkowania psychiczne	102
2.4. Różnice kulturowe i religijne	108
2.4. A) Kulturowe źródła nacjonalizmu	108
2.4. B) Czynniki religijne	111
2.5. Przyczyny o podłożu historycznym	112
2.6. Inne źródła nacjonalizmu	117
2.6. A) Działania lobby militarno-przemysłowego,	118
2.6. B) Poczynania przywódców politycznych i religijnych.	118
2.6. C) Sąsiedzi.	120
2.6. D) Efekt domina.	121
2.6. E) Samostanowienie.	122
2.6. F) Migracje.	123
ROZDZIAŁ 3. WSPÓŁCZESNE FORMY I PRZEJAWY NACJONALIZMU W EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ	133
3.1. Charakter współczesnego nacjonalizmu	135
3.2. Nacjonalizm i kwestie narodowościowe w wybranych państwach Europy Środkowo-Wschodniej	137
3.2.A) POLSKA	137
3.2.B) WĘGRY	153
3.2.C) CZECHY I SŁOWACJA	163
3.3. Analiza porównawcza omówionych form i przejawów nacjonalizmu	177

ROZDZIAŁ 4. METODY I PRÓBY PRZEWYCIĘŻANIA NACJONALIZMU W EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ	189
4.1. Podmioty zaangażowane w przewyćżanie nacjonalizmu	191
4.2. Różnorodne formy działania	193
4.2.A) Poczynania edukacyjno-wychowawcze	193
4.2.B) Działania naukowo-badawcze	195
4.2.C) Historyczny obiektywizm	197
4.2.D) Tolerancja	198
4.2.E) Przewyćżanie stereotypów i uprzedzeń	199
4.2.F) Współpraca międzynarodowa	201
4.2.G) Działania państw i organizacji międzynarodowych	204
4.2.H) Ochrona praw mniejszości	207
4.3. Ocena efektywności metod i prób przewyćżania nacjonalizmu	214
PODSUMOWANIE	219
BIBLIOGRAFIA	225
ANEKSY	235

ANEKS nr 1. Struktura narodowościowa Europy Środkowo-Wschodniej w latach 1989-92 (w granicach 1995)	235
ANEKS nr 2. Skład narodowościowy państw Europy Środkowo-Wschodniej (w %) ...	236
ANEKS nr 3. Rozmieszczenie grup narodowych w Europie Środkowo-Wschodniej ok. 1990 r. (w północnej części regionu).	239
ANEKS nr 4. Rozmieszczenie grup narodowych w Europie Środkowo-Wschodniej ok. 1990 r. (w południowej części regionu)	240
ANEKS nr 5. Zmiany procentowego udziału poszczególnych narodowości w Europie Środkowo-Wschodniej w ciągu XX w.	241
ANEKS nr 6. Członkostwo państw Europy Środkowo-Wschodniej w ważniejszych strukturach regionalnych	242
ANEKS nr 7. Wykaz wybranych misji długoterminowych OBWE na obszarze Europy Środkowo-Wschodniej	243
ANEKS nr 8. Podstawowe zasady europejskiego prawa dla grup etnicznych. (Projekt ogólnoeuropejskiego prawa dla grup etnicznych - opracowany i przyjęty przez uczestników Europejskiego Kongresu Narodowości - Genewa 1995 r.)	244
ANEKS nr 9. Wykaz najnowszych porozumień dwustronnych zawartych przez Polskę	248
ANEKS nr 10. Wybór ważniejszych aktów polskiego prawa wewnętrznego dotyczących mniejszości	250